

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

30.01.2009

Alminnelig høring – endringer i energiloven

Vi viser til Olje- og energidepartementets høringsnotat av 9. desember 2008 med forslag til endringer i lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven), med høringsfrist 30. januar 2009.

Høringsnotatet er i stor grad viet koordinering av nett, produksjon og forbruk og forslagene om tilknytningsplikt. Energibedriftenes landsforening (EBL) deler departementets vurdering av viktigheten av å legge til rette for en god koordinering av investeringene på disse områder, særlig med bakgrunn i den omfattende investeringsperiode vi står foran om Stortingets klimaforlik og internasjonale forpliktelser om reduserte klimautslipp og økte investeringer innenfor fornybar energi skal realiseres. Vi har imidlertid merknader til noen av departementets forslag. Disse kan kort sammenfattes slik:

- EBL mener det er fornuftig å likebehandle tilknytning av innmating og uttak, men det forutsetter endring av regelverket for beregning av anleggsbidrag og inntektsrammereguleringen. Tilknytningsplikt for ny produksjon kan kun gjennomføres under forutsetning av at det enkelte nettselskap oppnår en tilfredsstillende avkastning på investeringer i nettet.
- For forbruk forslås tilknytningsplikten utvidet til også å omfatte regional- og sentralnett. Argumentene i punktet ovenfor gjelder tilsvarende. For å gi korrekte prissignaler for nye nettilknytninger mener EBL det må åpnes for bruk av anleggsbidrag også i masket nett, både overfor produsenter og forbrukere. Dette bør tydelig fremgå av forarbeidene til lovendringen.
- Det kan i enkelte regioner være flere anleggskonsesjonærer i regional- og sentralnettet. Det må komme klart til uttrykk hvilken anleggskonsesjonær som vil ha ansvaret for å planlegge, søke konsesjon, bygge og drive nye anlegg.
- Endringen i § 3-1 første ledd til ”Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon”, innebærer krav om eierskap som innskrenker konsesjonærenes muligheter for å velge organisatoriske modeller for å effektivisere den samlede virksomheten. Det er etter EBLs syn uheldig å utvide krav til eierskap; myndigheten kan oppstille krav til dokumentasjon som kan kreves fremlagt på at disse avtalene sikrer nødvendig kontroll, pålitelig drift og ivaretar hensynet til beredskap. For produksjonsselskaper vil kravet kunne få betydelige praktiske konsekvenser og nødvendiggjøre omfattende organisatoriske endringer i en langvarig, etablert praksis.

- EBL støtter departementets forslag om å utvide kravene til konsesjonsplikt for lavspennings fordelingsnett til også å omfatte anlegg mellom 230 V og 1 kV. Endringen vil klargjøre og styrke både kundenes og nettselskapenes rettigheter og plikter.

Det gjennomføres for tiden flere høringer. EBL vil understreke viktigheten av å behandle disse i sammenheng, det gjelder særlig denne høringen og forslaget til ny forskrift om egenkompetanse hos konsesjonær, og NVEs arbeid med å endre tarifforskriften i forbindelse med anleggsbidrag.

Vi vil i det følgende utdype våre kommentarer på punktene nevnt ovenfor, men innledningsvis vil vi trekke fram noen generelle, overordnede forhold innenfor nettpolitikken som EBL mener er viktige for å møte de utfordringer vi står foran på investeringssiden; synspunkter som ligger til grunn for våre videre kommentarer til enkeltheter i departementets forslag.

Generelle kommentarer - sentrale momenter i en framtidsrettet nettpolitikk

Den energipolitiske dagsorden har endret seg radikalt de senere år. Det er etablert en bred enighet om at klimautfordringen er en fundamental utfordring som verdenssamfunnet står overfor. Det er økende forståelse for energisektorens rolle i denne utfordringen og betydningen av fornybar energi.

EUs mål om 20 % reduksjon i utslipp av klimagasser lanseres parallelt med mål om tilsvarende ambisiøse mål for energieffektivisering og andel i fornybar energi. Energi- og klimapolitikk ses dermed fullt integrert gjennom disse målene.

I Norge har klimameldingen og forliket i Stortinget definert Norges ambisjoner frem til 2020. Nærmere 3/4 av Norges utslipp av klimagasser skyldes forbruk av fossil energi. Mål om utslippskutt på 15-17 millioner tonn CO₂ krever omfattende endringer i energiproduksjon og forbruk i løpet av kort tid.

Kraftnettet er mer enn noen gang kritisk infrastruktur, og må til en hver tid ha de vilkår og reguleringer som sikrer god energiforsyning. Nettet er også avgjørende for at andre overordnede politiske mål oppfylles som velferd, næringsutvikling og bosetting, klima og miljø.

Ikke minst er kraftnettet både i Europa og Norge, en avgjørende forutsetning for at klimamålene kan nås innen 2020. Tilknytning av ny fornybar produksjon, fornybar forsyning til økt forbruk i petroleumsvirksomheten, overføring av kraft fra områder med stort vindkraftpotensial til forbruksområder, samspillet mellom regulerbar vannkraft i Norge og uregulerbar vindkraft i Europa, mulig økt eksport, transport av offshore vindkraft er eksempler på aktuelle problemstillinger her.

Gjeldende rammer for regulering og utvikling av nettet ble lagt gjennom behandlingen av energiloven av 1992. De politiske føringer ble lagt ut fra datidens dagsorden og ut fra de energipolitiske behov man den gang så. Energiloven resulterte i en vellykket deregulering, utvikling av et velfungerende kraftmarked og effektivisering av energiforsyningen, som har kommet både samfunnet, bransjen og kundene til gode.

Disse vellykkede grep må etter bransjens syn nå suppleres for å gi bedre samsvar mellom dagens energipolitiske mål og de reguleringer/incentiver som gjelder nettselskaper og utvikling av nett.

EBL har gjennomført et prosjekt som belyser disse problemstillingene og som legger et grunnlag for myndighetenes videre arbeid med en nettpolitikk tilpasset dagens energipolitiske mål. Prosjektet ble i sin helhet presentert i møte med departementet i april.

Det er et hovedpoeng at politikken for kraftnettet som for veinett, jernbanenett, telenett og øvrig infrastruktur må utformes for å underbygge overordnede politiske mål. For kraftnettets del vil det si miljø- og klimapolitiske mål, mål om forsyningsikkerhet, næringsutvikling og effektiv ressursutnyttelse.

For å kunne utnytte de muligheter Norge har innenfor fornybar energi mener EBL det er avgjørende at man i tiden fremover kan se utviklingen av nettet i sammenheng med klimameldingens ambisjoner om nasjonale kutt frem til 2020.

EBL er derfor opptatt av at disse sammenhengene synliggjøres i de dokumenter som viser regjeringens politikk på nettområdet. Fra EBLs ståsted er det to forhold som det er avgjørende at departementet nå tar opp:

- Målformuleringene for nettpolitikken og nettreguleringen må endres slik at koblingen til regjeringens energi- og klimapolitiske målsettinger tydeliggjøres.
- Investeringsinsentivene i opprusting og utbygging av nett må styrkes.

Samfunnsmessig rasjonalitet og koordinering av plan- og utredningsprosessene

Samfunnsmessig rasjonalitet er et sentralt begrep i høringsnotatet. Samfunnsmessig rasjonalitet er investeringskriteriet ved tilknytning av produksjon og forbruk og dersom nettselskapet mener at nettilknytning ikke er samfunnsmessig rasjonelt, må selskapet søke NVE om fritak fra tilknytningsplikten. Til sjuende og sist er det OED, om klageadgangen benyttes, som forvalter begrepet. Det uttrykkes også at nettselskap kan bli pålagt å investere i nettløsninger selv om en enkelt nettinvestering isolert sett kan være bedriftsøkonomisk ulønnsom fordi det er hensynet til samfunnsmessig rasjonalitet for produksjon og nett samlet sett som er avgjørende.

EBL mener at OED må klargjøre hva departementet legger i begrepet *samfunnsmessig rasjonelt* all den tid nettselskapene skal legge dette til grunn ved forespørsler om tilknytning. Vi antar at forhold vi har pekt på under generelle kommentarer som internasjonale klimaforpliktelser og Stortingets klimaforlik inngår, men det er behov for å presisere hva departementet legger i begrepet om nettselskapene skal kunne forholde seg operasjonelt til det.

En annen oppgave, som også henger sammen med forholdene nevnt ovenfor, er utfordringene knyttet til koordineringen av plan- og utredningsprosessene. I punkt 2.2.2 Problemstilling, peker departementet på utfordringen som ligger i å få til effektive, parallelle prosesser.

Som eksempel på en aktuell problemstilling kan man tenke seg et nettselskap som mottar søknad om tilknytning til nettet fra en utbygger. Utbyggeren er kommet langt i sin prosess, og vassdragskonsesjon er sannsynlig. Nettet har ikke kapasitet. Som følge av tilknytningsplikten søker nettselskapet konsesjon for en ny transformatorstasjon. Stasjonen vil fjerne flaskehalsen i nettet for mange utbyggingsprosjekter, men de fleste av disse er ikke konsesjonssøkt. Det er åpenbart at nettinvesteringen i sammenheng med det ene produksjonsprosjektet ikke er samfunnsmessig rasjonelt. Vil da NVE ha plikt til ikke å gi konsesjon til produksjonsprosjektet, eller ligger ansvaret på nettselskapet om å søke om fritak fra tilknytningsplikten?

Med bakgrunn i de omfattende investeringer vi står foran er det viktig så raskt som mulig å utvikle mer konkrete retningslinjer som kan bidra til effektive prosesser. EBL vil gjerne ha dialog med NVE og OED om hvordan man raskt kan få på plass konkrete retningslinjer.

Nettilknytning av produksjon

Departementet foreslår å innføre en tilknytningsplikt for produksjon for å sikre at samfunnsmessig rasjonelle prosjekter gjennomføres.

Med dagens regelverk kan nettselskapene nekte tilknytning av ny produksjon som småkraft, vindkraft og bioel dersom kapasiteten i nettet ikke er tilstrekkelig. Årsaken til at det er aktuelt for en områdekonsesjonær å vurdere å avvise en tilknytning er først og fremst at inntektsrammereguleringen ikke sikrer fullfinansiering av slike investeringer og dernest at tariffingsreglene ikke sikrer at kraftutbygger blir konfrontert med de reelle kostnader prosjektet medfører. EBL har ved flere anledninger foreslått tilknytningsplikt og vi mener fortsatt at det kan være fornuftig å likebehandle

tilknytning av innmating og uttak. Forutsetningen for dette synspunktet er en nødvendig endring av inntektsrammereguleringen og en justering av regelverket for beregning av anleggsbidrag slik at det blir mulighet for anleggsbidrag i maskede nett og at OED åpner for dette gjennom endringer i lovverket.

Vi mener at en tilknytningsplikt som OED foreslår er et bedre og mer treffsikkert virkemiddel enn investeringsplikt som NVE opprinnelig foreslo. Dette tilsvarer ordningen som brukes for ordinære kunder.

EBL mener at dagens inntektsrammeregulering ikke gir tilstrekkelig økonomiske incentiver til oppgradering av nettet/nyinvestering i nettet for å møte den nye produksjonen som må tilknyttes distribusjons- eller regionalnettet og som også kan medføre investeringer i overliggende nett. For å sikre en mest mulig optimal løsning må det gjøres endringer i de økonomiske incentivene til område- og anleggskonsesjonærene i forhold til tilknytning av ny produksjon. Tilknytningsplikt for ny produksjon kan kun gjennomføres under forutsetning av at område- og anleggskonsesjonæren oppnår en tilfredsstillende avkastning på investeringer i nettet. Dagens regulering med sammenliknende effektivitetsanalyser basert på DEA-modellen representerer et hinder i forhold til dette. Ny produksjon vil medføre at nettselskapets oppgaver øker og behovet for mer nett og høyere inntektsramme vil være tilstede. EBL har tidligere foreslått at dette vil kunne løses med en oppgavebasert reguleringsmodell. En inntektsrammeregulering basert på en oppgavebasert modell for fastsettelse av inntektsrammen vil sikre økonomisk trygghet for investeringene hos nettselskapene enten disse skyldes tilknytning av produksjon eller forbruk. Arbeidet med å forbedre reguleringsmodellen på dette punktet for distribusjons- og regionalnettselskapene må prioriteres. På regionalnettsnivå vil det ofte være uklart hvilke anleggskonsesjonær som får tilknytningsplikten.

Departementet skriver at en tilknytningsplikt også vil innebære at NVE får i oppgave å sikre at prosjekter som samlet sett ikke er rasjonelle, ikke realiseres. Det nødvendige regelverket for dette må utvikles og implementeres på en effektiv, oversiktlig og forståelig måte.

EBL mener at nettkostnadene skal fordeles på brukerne på en rimelig måte i forhold overordnede mål i energipolitikken. Utvikling av nettet for å nå nasjonale mål skal ikke belastes enkeltregioner. OED må se til at tariffutjevningsordningen har et volum som sikrer dette for å sikre at lokal produksjon i fremstår som en fordel for forbruk og ikke at det ender som en ulempe for de ordinære uttakskundene. Dette synes å være en risiko som de aktuelle forbrukere ikke får betalt for å påta seg.

Nettilknytning av forbruk

Departementet foreslår en lovfesting av dagens praksis om å tilknytte forbruk på nettnivåene som ikke er omfattet av leveringsplikten i energiloven § 3-3, altså til regional- og sentralnettet. Forslaget innebærer at det blir en tilknytningsplikt for forbruk på alle nettnivåer. Departementet presiserer at det fortsatt er nettselskapene som skal ha hovedansvaret for nettutviklingen.

Departementet peker på at leveringsplikten regulert i lovens § 3-3 (plikten til å tilknytte, avregne og fakturere, og sørge for god leveringskvalitet) er knyttet til at områdekonsesjonær har monopol på fordelingsnettet innenfor sitt område. Plikten for å tilknytte og investere i ny nettkapasitet for å sikre leveringskvaliteten til kundene følger naturlig av denne monopolsituasjonen. Tilsvarende monopolsituasjon er ikke lovregulert for anlegg i regional- og sentralnettet og ulike aktører kan således foreta investeringer på disse nettnivå.

Det fremgår ikke klart hvorfor departementet oppfatter et behov for å introdusere en tilknytnings- og investeringsplikt i regional- og sentralnettet utover at dette oppfattes å være rådende praksis i dag. Hva departementet oppfatter som nettselskap er imidlertid uklart. Forskriftsteksten er knyttet til anleggskonsesjonær og dekker i så henseende alle ulike innehavere av anleggskonsesjoner i regional- og sentralnettet (inkl. produksjons- og industriradialer). Det kan i regioner være flere ulike

anleggskonsesjonærer i regional- og sentralnettet. Det er derfor ikke uten videre gitt hvilken anleggskonsesjonær som vil ha ansvaret for å planlegge, søke konsesjon og bygge og drive nye anlegg.

Unntaksbestemmelsene for produksjon og forbruk er ulike. Hvorfor departementet legger opp til en ulik behandling av disse aktørene fremgår ikke av høringsforslaget. Som nevnt i eget avsnitt, er det uklart hva departementet legger i begrepet samfunnsmessig rasjonalitet. Ettersom departementet legger opp til at det er "nettselskapet" eller anleggskonsesjonæren som i første omgang skal vurdere dette forholdet, bør innholdet i dette begrepet presiseres.

Ekstraordinære forhold i forbindelse med unntak fra tilknytningsplikten for forbruk definerer departementet som tilfeller *der tilknytning av forbruk vil være ekstremt krevende for kraftsystemet, med hensyn til kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt*. Det er uklart hva departementet mener med "ekstremt krevende for kraftsystemet mht. kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt". Ettersom det er "nettselskapet" / anleggskonsesjonæren som i første omgang skal vurdere dette forholdet, bør dette presiseres nærmere for å sikre en lik og formålstjenlig praktisering.

Departementets forslag innebærer en lovfesting av forhold som etter EBLs skjønn ikke er generell praksis for alle anleggskonsesjonærer i dag.

- Dagens anleggskonsesjonærer i regionalnett har ingen investeringsplikt og anleggskonsesjonærer (produsenter og større industrikunder) foretar ikke investeringer i nytt nett for å tilknytte andre kunder. Således er det opp til de ulike aktørene om de ønsker ut i fra bedriftsøkonomiske hensyn å foreta investeringer i sine regionale nett. Regionale nettselskaper eller vertikalintegreerte selskaper har imidlertid et indirekte ansvar for å gjennomføre samfunnsøkonomiske lønnsomme prosjekter innenfor de områder de opererer. Graden av investeringer styres imidlertid i stor grad av de økonomiske rammevilkårene myndighetene til enhver tid opererer med.
- Dagens inntektsrammeregulering er ulik for investeringer i sentral- og regionalnettet, i det effektivitetsmålingene for de to nettnivåene utføres på forskjellige måter. Dette medfører at investeringer i regionalnettet blir mindre lønnsomme enn investeringer i sentralnettet. Videre vil pålagt nettilknytning og tilhørende investeringer av nytt forbruk medfører en forskyvning av den totale inntektsrammen mellom de ulike regionalnettseiere.

Det er i dag ingen som har et forsyningsmonopol og tilhørende investeringsansvar i regionalnettet, tilsvarende det som er regulert for områdekonsesjonærene. Gjennom forskrift om energiutredninger er de ulike regionale anleggskonsesjonærene kun forpliktet til å delta i utredningsarbeidet. NVE har hjemmel til å utpeke utredningsansvarlig selskap. Statnett har på sin side, jf. St.prp. nr. 1(2001-2002) se boks 1, et delansvar for å foreta nødvendige investeringer dersom disse uteblir i de regionale nett.

St.prp. nr. 1(2001-2002)

Departementet vil understreke at Statnett har ansvaret for å bidra til at det samlede overføringsnettet bygges ut på en samfunnsmessig rasjonell måte. Dersom aktører i underliggende nett ikke gjennomfører samfunnsmessig rasjonelle investeringer og det er nødvendig av hensyn til systemansvaret, kan Statnett foreta investeringer også i regionalnettsanlegg. For nettanlegg til og med 22 kV bidrar områdekonsesjoneren og tilhørende leveringsplikt til at konsesjonærene foretar de nødvendige investeringer.

I dagens system er det først og fremst områdekonsesjonærene som har et lovregulert ansvar for å gjennomføre investeringer som sikrer forbruker en levering av elektrisk energi med en gitt leveringskvalitet. I den grad nødvendige investeringer ikke foretas i de regionale nett, har Statnett et indirekte ansvar som beskrevet over. Innføring av en tilknytnings- og investeringsplikt i de regionale nett uten at ansvaret for forsyningen innenfor de ulike regionene er definert, kan derfor skape uklarhet i forhold til hvem som bør ha det faktiske koordinerende og utøvende ansvaret for investeringer innenfor et gitt område og uklarhet i forhold til områdekonsesjonærenes forsyningsansvar.

I gjeldende regelverk for tariffing, kontrollforskriftens § 17.5, er muligheten til å ta anleggsbidrag i masket nett avgrenset til *ekstraordinære tilfeller*. NVE anser begrepet i denne sammenheng til kun å omfatte situasjoner som for eksempel krig og jordskjelv, hvilket innebærer at anleggsbidrag i maskede nett for alle praktiske formål ikke vil være tillatt. Tilknytningsplikt med en tilhørende investeringsplikt henger tett sammen med finansieringen av de ulike investeringene og muligheten til å henføre kostnadene til de aktører som initierer behovet. I forhold til forslaget om utvidet tilknytningsplikt for produksjon, nevner departementet at NVE vurderer å utvide reglene for anleggsbidrag, slik at nettselskap i noe større grad kan kreve anleggsbidrag fra produsenter for en nettilknytning. Denne muligheten nevnes ikke i forhold til den foreslåtte tilknytningsplikten for forbruk. Det fremgår derfor ikke klart hvorvidt departementet bevisst ønsker å avgrense denne utvidelsesmuligheten til kun å gjelde tilknytning av produksjon. Dette bør avklares nærmere.

Etter EBLs oppfatning er det samfunnsøkonomisk fornuftig og nødvendig i forhold til å gi korrekte prissignaler for nye nettilknytninger, at det åpnes for bruk av anleggsbidrag også i masket nett, både overfor produsenter og forbrukere. Dette bør også fremgå av departementets tilrådninger. Dette vil sikre at både produsenter og forbrukere kan stilles overfor de kostnader de påfører anleggskonsesjonærene med tilknytningsplikt etter det nye forslaget.

Forslag om krav til eierskap av nettselskapenes eiendommer

Departementet foreslår at energiloven §§ 3-1, 3-2 og 5-1 endres slik at den konsesjonspliktige virksomhet omfatter å bygge, eie og drive elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg. Departementet peker på at konsesjon etter disse bestemmelsene som hovedregel skal gis til ett selskap som både skal eie og drive anlegget.

EBL er enig med departementet i at det er viktig at konsesjonæren har god kontroll og styring med aktiva og rettigheter knyttet til elektriske anlegg. Salg og tilbakeleie slik det i enkelte tilfeller har skjedd hittil har – så langt vi er kjent med - ikke vært knyttet til elektriske anlegg, men kun til eiendom/ bygningsmasse. Det er vår oppfatning at så lenge leieavtalen sikrer kontroll og styring med de vilkår som er avgjørende for drift og videreutvikling av de elektriske anleggene, burde spørsmålet om eie eller leie kunne avgjøres av selskapet selv.

En markedsmessig riktig prising av eiendom og bygningsmasse vil også gi netteier mer riktige prissignaler med hensyn til beslaglegging av bygningsarealer, og i større grad muliggjøre at ledige arealer frigjøres til andre formål. Dette burde også være i samfunnets interesse, under forutsetning av at rettigheter og vilkår for de elektriske anleggene er sikret.

Et annet spørsmål er hvordan kostnader ved å eie vs å leie eiendom/ bygninger, eller for den saks skyld andre aktiva, virker i forhold til den økonomiske reguleringen av nettselskapene.

Den økonomiske reguleringens formål er å sørge for en effektiv drift og videreutvikling av nettet og nettselskapene. I den grad selskapenes effektivitet og inntektsramme påvirkes av en beslutning om å eie eller leie, anser vi at dette er et problem som må løses ved å endre den økonomiske reguleringen. Som vi tidligere har påpekt bør den økonomiske reguleringen virke nøytralt i forhold til ulike organisasjonsmodeller, herunder beslutninger om eierskap eller leie av aktiva. Dette taler for en

enklere type normregulering. I den grad dette ikke er tilfelle med dagens regulering, mener vi det er en dårlig løsning å tvinge selskapene til å eie aktiva som ikke er å anse som del av selskapets kjernevirksomhet og kjernekompetanse.

For selskaper organisert som konsern, har det til nå vært en fornuftig driftsmodell å legge ulike konsesjoner til de ulike selskapene nett, fjernvarme, omsetning og vannkraft. Hvorvidt eierskapet til anleggene ligger på disse selskapene eller i morselskapet har ikke hatt betydning for konsesjonærens utøvelse av sine forpliktelser. Drift og vedlikeholdsoppgaver har i en slik modell blitt utført av et eget anleggsselskap som gjennom direkteanskaffelser har kunnet bistå både nettdelen og andre deler av konsernet og kunnet tilby sine ansatte et godt fagmiljø med store muligheter for utvikling og kompetanseheving. Dette selskapet kan også, på grunn av sin størrelse, ha mulighet til å operere kommersielt for eksterne tilbydere og tilført kunnskap om andre tekniske forhold som konsernet kan nyte godt av. Et resultat av de foreslåtte endringene i loven sammenholdt med bemanningsforskriften vil antakelig være at dette miljøet må splittes opp, og at det nødvendige antall ansatte som trengs til å utføre drifts- og vedlikeholdsoppgaver blir overført det enkelte konsesjonshavende selskap. Det er vårt syn at dette kan medføre samfunnsmessige og bedriftsøkonomiske urasjonelle løsninger.

Vi har forståelse for at myndighetene har behov for å føre et effektivt tilsyn og kunne rette sine pålegg ett sted. Dette kan oppnås på andre måter, for eksempel gjennom å innføre en tilsvarende ordning i energibransjen som den man finner i olje- og gassnæringen, der konsesjon til å drive et olje- eller gassfelt gis til ett selskap eller til en gruppe av selskaper. Det utpekes så en operatør som skal ha ansvaret for den daglige driften – dette selskapet er hovedadressat for myndighetenes tilsyn og kontroll. Operatøren er gjennom en såkalt ”påse plikt” ansvarlig for å passe på at alle underleverandører utfører sine oppgaver i tråd med fastsatte regelverk. I mange tilfeller er hele eller deler av driften av et oljefelt satt bort til en leverandør. Konsesjonen blir imidlertid ikke flyttet til reell drifter, og ansvaret ligger fremdeles på operatør/konsesjonær.

Det er EBLs syn at konsekvensene av lovendringer på dette området bør utredes nærmere. Vi vil foreslå at departementet setter ned et partssammensatt utvalg der næringen, myndigheter og arbeidstakerorganisasjoner involveres før endelig beslutning fattes.

I høringsnotatet er det vist til nettselskaper, og det fremstår som uklart om endringene også er ment å skulle omfatte produksjonsanlegg i norsk kraftforsyning. Vi legger imidlertid til grunn at kun nettanlegg er omfattet, og viser til forutsetningene i OEDs høringsnotat om utleie av kraftverk. I dette notatet er det forutsatt at ”leietakeren må søke om anleggskonsesjon for leieperioden.” Disse forholdene bør presiseres i forarbeidene og klargjøres i lovteksten.

Det er som kjent et betydelig innslag av felleseide produksjonsanlegg i norsk kraftforsyning. En tradisjonell organisering er at driften av anlegget forestås av et operatørselskap som innehar anleggskonsesjonen. Dersom en slik type organisering i fremtiden blir lovstridig, vil det etter vårt syn ha store, negative konsekvenser med hensyn til en rasjonell organisering av felleseide kraftanlegg. Dette er konsekvenser som ikke er utredet.

Advokatfirmaet Thommessen har drøftet forslagene til endringer på dette området, sammenholdt med NVEs forslag til forskrift med krav til kompetanse hos anleggs- og områdekonsesjonær, i et eget notat som vedlegges.

Lovforslag om konsesjonsplikt for lavspennings fordelingsnett

Departementet foreslår en endring i energiloven § 3-1 første ledd første punktum som innebærer at det kreves anleggskonsesjon også for lavspennings nettanlegg. Det innebærer at ingen andre enn den som har anleggskonsesjon kan bygge, eie og drive lavspennings fordelingsnett. I tillegg foreslås en endring i § 3-2 som gir hjemmel for å fastsette en nedre spenningsgrense for konsesjonspliktige anlegg og departementet vil fastsette denne grensen til 230 V nominell spenning.

Departementet viser til at det også finnes kundespesifikke anlegg med nominell spenning fra 230 V til 1 kV. Nærmere avgrensning av spenningsgrenser vil derfor måtte fastsettes gjennom endring i energilovforskriften. Hovedregelen vil dermed være at områdekonsesjonæren bygger, eier og driver nettanlegg i det geografiske området områdekonsesjonen gjelder for. For øvrig vil det kreves anleggskonsesjon for å bygge, eie og drive fordelingsanlegg med nominell spenning fra 230 V til 1 kV.

Etter OEDs vurdering er ikke ordningen med omsetningskonsesjon et egnet virkemiddel for å føre kontroll med eller hindre etablering av samfunnsmessige uheldige lavspenningsnett.

Departementet mener at det er hensiktsmessig at lavspennings fordelingsnett ikke kan bygges uten anleggs- eller områdekonsesjon.

EBL har ved flere anledninger tatt opp uheldige sider ved gjeldende ordning der det ikke er konsesjonsplikt for lavspennings fordelingsnett, og konsekvensene av den. Dette har særlig vært knyttet til ulempene med fellesmålte anlegg.

Oppsummert er ulempene ved uregulerte private nett følgende;

- Områdekonsesjonærene får færre kunder å dele de faste kostnadene på.
- Uheldig tarifftilpasning for områdekonsesjonærene.
- Kostnadsoverveltning fra fellesmålt bruk til øvrige kunder.
- Redusert bruk av anleggsbidrag.
- Innelåsning av kunder bak det uregulerte nettets tilknytning.
- Bygging og drift av uregulerte nett som faller dyrere i etablering og drift, men som likevel blir "lønnsomme" p.g.a. tilpasning til en bestemt tariffkategori.
- Mangelfull kompetanse og manglende dokumentasjon av anleggene hos eier av uregulerte nett fører til kostnader på sikt ved vedlikehold – feilretting etc.
- Kan også føre til uklare grensesnitt mellom slike nett.
- Etablering av uregulerte nett med mange sluttbrukere i områdekonsesjonærens nett reduserer antall kunder og påvirker NVEs effektivitetsmålinger.
- Mangelfull individuell kompensasjon ved svært lange avbrudd for sluttbrukere bak et fellesmålt punkt.
- Kan føre til uklarheter om leveringskvalitet.
- utfordringer knyttet til avgiftsinnkreving.
- utfordringer for effektivitetsmålinger i NVEs reguleringsmodell.

EBL mener at OEDs forslag vil bidra til å rydde opp i grensesnitt mot kunden og klargjøre og styrke kundenes rettigheter. Forslaget vil også styrke nettselskapenes rettigheter/plikter og fjerne de fleste av dagens ulemper for nettselskapene. EBL ønsker å støtte dette forslaget

Vi støtter også at det blir unntak slik OED foreslår. Det kan være behov for en ytterligere presisering av grensesnittet mot kunde, men at dette skjer i andre regelverk som for eksempel NVE håndterer. Forslaget griper ikke inn i etablerte rettigheter og en endring her vil nødvendigvis måtte skje over tid.

Innledningsvis fremhevet vi de store utfordringer energinæringen står foran dersom målsettinger som følge av nasjonale og internasjonale klimaforpliktelser skal nås. Det innebærer en kraftig opptrapping av investeringer innenfor både fornybar energiproduksjon og nettvirksomhet de nærmeste årene. En god dialog mellom myndigheter og næringen blir viktig framover for å realisere disse målsettingene.

Vi vil gjerne få anledning til å utdype våre synspunkter på forslagene i høringen og bidra med ideer til videre oppfølging med sikte på en vellykket implementering, i et møte med departementet.

Med vennlig hilsen
Energibedriftenes Landsforening

Einar Westre
Direktør Nett/Marked

Ingvar Solberg

Vedlegg: Notat fra Thommessen *Vurdering av NVEs utkast til forskrift om krav til kompetanse mv hos anleggs- og områdekonsesjonær*